

48-72 AYLIK ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİNE BEVEYNLIK YETKİNLİĞİ İLE ÇOCUKLARINI BESLEME TARZI ARASINDAKİ İLİŞKİ*

Uzman Sibel GÜLDALİ DERELİ
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Anaokulu
sibelguldali@adu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi D. Esra ANGIN
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi
esraangin@outlook.com

ÖZET

Bu araştırma, 48-72 aylık çocuğa sahip annelerin, ebeveynlik yetkinliği ile çocuklarını besleme tarzı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Aydın İli Efeler İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ve özel ilkokulların anasınıfları ve bağımsız anaokullarında eğitim gören 270 çocuğun annesi oluşturmuştur. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırma verilerinin elde edilmesinde, Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği, Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Anketi ile araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizi; Kolmogorov-Smirnov testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçek alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki ilişkiye ise Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile bakılmıştır. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Ebeveyn Besleme Tarzı anketinin alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Okul öncesi dönem çocuklarının yemek alışkanlıklarının kazandırılması için ebeveynlerin yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olmaları gerekmektedir. Çocukların sağlıklı olmaları ancak ailelerin bilgi ve tecrübeleriyle mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi dönem çocuğu, ebeveyn yetkinliği, ebeveyn besleme tarzı

* Bu çalışma, ilk yazarın "48-72 Aylık Çocuğa Sahip Annelerin Ebeveynlik Yetkinliği İle Çocuklarını Besleme Tarzı Arasındaki İlişki" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL COMPETENCY AND FEEDING CHILDREN OF PARENTS WHO HAVE 48-72 MONTHS OF AGE CHILDREN

Abstract

This study was conducted to examine the relationship between parenting competence and feeding method of mothers with 48 to 72 months old children. The study group of the study consisted of the mothers of 270 children who were educated in the kindergartens and independent kindergartens of the official and private primary schools affiliated to the Aydın Province Efeler District National Education Directorate. The research is in relational scanning model. The Parental Competence Scale for Mothers, the Parent Feeding way Questionnaire and the Personal Information Form prepared by the researcher were used to obtain the research data. Analysis of data has been carried out with Kolmogorov-Smirnov test, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis H test. And the relationship between the scores obtained from the scale sub-dimensions was analyzed with the Spearman Brown Rank Differences Correlation Coefficient. A statistically significant relationship was found between the sub-dimension scores of the Parental Competence Scale and the Parental Feeding Style questionnaire ($p < 0.05$). Parents must have sufficient knowledge in order to gain the eating habits of preschool children. Keeping children healthy can only be possible with the knowledge and experience of families.

Keywords: preschooler, parental self efficacy, parental feeding method

Giriř

Bu bölümde araştırma ile ilgili problem durumu açıklanmıştır. Ardından araştırmanın amacı ve önemi, sınırlılıklar, tanımlar ve araştırmanın kuramsal temeli yer almaktadır.

Problem Durumu

Çocukların yaşamları boyunca ebeveynler kritik öneme sahiptir. Özellikle okul öncesi dönemde çocuk gelişiminin sağlıklı olabilmesi büyük ölçüde ebeveyne (anne-baba) bağlıdır. Sağlıklı bir ebeveyn- çocuk ilişkisi; çocuğun fiziksel, bilişsel ve davranışsal açıdan da sağlıklı bir şekilde gelişimini sağlamaktadır. Ebeveynlerin çocukları ile olumlu iletişim kurmaları çocukların davranışlarını etkilemektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının anneleriyle kurdukları iletişimin olumlu olması, annenin çocuğa uyarıcı sağlaması ve çocuğu kabul etmesi gibi durumların gerçekleşmesinde annenin ebeveyn yetkinliğinin büyük önemi vardır. Annenin çocuğu olumsuz algılaması, çocuktaki davranış problemlerinde annenin çaresiz kalması doğrudan ebeveyn yetkinliği ile ilişkilidir (Coleman ve Karraker, 2003).

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Ebeveyn yetkinliği anne ve babanın çocuklarının bakımı ile ilgili kendilerine duydukları inanç ya da güven olarak açıklanmaktadır. Ebeveynlerin öncelikle bu konuda yeterli bilgi düzeyinde olması ve bu bilgileri çocuk bakımında günlük hayatta uygulamaya koymaları önemlidir. Ebeveynlerin çocuklarının davranışlarındaki değişimde rol oynayabileceklerinin farkında olmaları gerekmektedir. Bu durum anne-babalık görevlerinde yetkinlik kavramı ile doğrudan bağlantılıdır (de Montigny ve Lacharite, 2005). Yapılan araştırmalarda da ebeveynlik öz-yeterliliği annelerin çocuk gelişimi ile annelerin çocuk gelişimi bilgi düzeyleri (Hess vd., 2004) ve ebeveynlik becerileri (Coleman, 1998) arasında ilişki olduğu bulunmuştur.

Ebeveynlerin çocukların bakım ve yetiştirilmesiyle ilgili en önemli görevlerden biri de çocuğun sağlıklı beslenmesini sağlamaktır. Miktarı daha az olsa da çocukların da yetişkinler gibi alması gereken besin miktarları ve türleri vardır. Okul öncesi dönem çocukları beslenmede anne ve babalarına bağımlı yaşamaktadırlar. Bu noktada ebeveynlik bilgisini ve yeterliliğini geliştirmesi açısından okul öncesi dönem çocuklarında en büyük etkiye sahip olan ebeveynler, çocuk bakımı ve beslenme konusunda doğru bilgiyi edinmek durumundadır (Küçükali, 2006).

Okul öncesi dönemde çocuğun dünyası, okul arkadaşları, öğretmenler ve toplumdaki diğer bireylerle birlikte genişler. Çocuk bir yaşından itibaren bağımsızlığını kazanmaya ve yaşam için gerekli temel alışkanlıkları edinmeye başlar. 3-6 yaş arası okul öncesi dönemde, çocuğun yeme alışkanlıkları ailesinin ve/veya bakıcısının alışkanlıklarından doğrudan ve dolaylı yoldan etkilenmektedir. Çocukların ebeveynlerini taklit ettiği bu dönemlerde ebeveyn bu durumun farkında olmalıdır. Ebeveynlerin yemek yedirme konusunda ısrar etmesinin, ödül ve ceza yöntemlerini kullanmasının çocuğun yemek yeme alışkanlıklarını olumsuz yönde etkileyebileceğinin ve bu durumların yeme bozukluklarına yol açabileceğinin farkında olması da oldukça önemlidir (Erdem, 2018:1).

Ebeveynler çocuklarının günlük besin ihtiyaçlarını bilmediklerinden ve beslenmeyi karın doyurma olarak düşündüklerinden, çocuğu genellikle tek tip besinlerle beslemekte veya besin değeri düşük olan yiyecekleri vererek çocuğun günlük enerji gereksinimini karşılayamamasına neden olabilmektedir. Bunun sonucu olarak büyüme ve gelişme yavaşlamakta, durmakta ve çocuk kilo kaybı yaşayabilmektedir (Kırkıncioğlu, 2003:16).

Yetersiz ve dengesiz beslenmenin yarattığı ciddi sağlık sorunları konunun önemini ortaya koymaktadır. Anne ve babaların beslenme konusundaki ilgisizlikleri ya da bilgisizlikleri, okul öncesi dönem çocuklarındaki beslenme sorunlarının temel nedeni olmaktadır (Baysal,1985a, 1985b). Beslenme ile ilgili yapılan bir diğer çalışmada; Eraktan ve arkadaşları (2007), bireylerin günlük beslenme düzeyleri ile sosyo-demografik ilişkilerini araştırmışlar ve kişi başına enerji alımının düşük olduğunu, düşük ve orta gelir grubundan bireylerin yüksek gelir grubuna göre protein tüketiminin daha fazla olduğunu bulmuşlardır.

Sonuç olarak, genel yetkinlik inancının birçok psikolojik değişkenle ilişkili olduğu ve birçok davranışın ortaya çıkmasında önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Aynı zamanda çocukların beslenmesi konusunda ebeveyn yetkinliği kavramı karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi dönem çocuklarının beslenmesinde birincil etken anneler olduğu için de annelerin bu kavram için yetkin olup olmadığı araştırılmak istenmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, annelerin genel yetkinlik inanç düzeyleri ile beslenme tarzları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik olarak iki ölçeğin karşılaştırılması yapılarak test edilmesi; bu araştırmanın problemi olarak belirlenmiştir. Ülkemizde yetkinlik inancı ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında çalışmaların çoğunun mesleki rehberlik, akademik yetkinlik, sosyal yetkinlik ve teknoloji kullanımına yönelik olduğu görülmektedir (Demir ve Gündüz; 2014). Annelerin çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle de beslenme konusunda annelerin rolü oldukça önemlidir. Bu nedenlerden dolayı bu çalışmada annelerin ebeveynlik yetkinliği ile beslenme tarzları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; 48-72 aylık çocuğa sahip annelerin ebeveynlik yetkinliği ile çocuklarını besleme tarzı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. 48-72 aylık çocuğa sahip annelerin ebeveyn yetkinliği ve çocuklarını besleme tarzı demografik özelliklere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
2. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği alt boyutları ile Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Anketi alt boyutları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve çalışma grubuna, veri toplama araçları, veri toplama ve analiz sürecine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

48-72 aylık çocuğa sahip annelerin, ebeveynlik yetkinliği ile çocuklarını besleme tarzı arasındaki ilişkiyi belirleme amacıyla gerçekleştirilen çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha çok değişken arasında değişim olup olmadığını, varsa derecesini incelemeyi amaçlayan genel tarama modelidir (Karasar, 2007).

Araştırma Evreni ve Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Aydın ili merkez Efeler ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim anasınıfları ve bağımsız anaokullarında eğitim gören çocukların anneleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise, ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen Aydın ili Efeler İlçesi Milli **www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.**

Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ve özel ilkokulların anasınıfları ve bağımsız anaokullarına devam eden 48-72 aylık çocukların annesi olan 270 anne dahil edilmiştir. Annelere ilişkin demografik özellikler tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Annelere Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

Yaş	N	%
25-29	41	15.2
30-35	127	47.0
36-40	74	27.4
41-45	23	8.5
46+	5	1.9
Toplam	270	100.0
Eğitim		
İlkokul	31	11.5
Ortaokul	45	16.7
Lise	92	34.1

Tablo1. Annelere Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım (devamı)

Yüksekokul	34	12.6
Lisans ve Lisansüstü	68	25.2
Toplam	270	100.0
Çalışma durumu		
Çalışıyorum	120	44.4
Çalışmıyorum	150	55.6
Toplam	270	100.0
Çocuğun cinsiyeti		
Kız	133	49.3
Erkek	137	50.7
Toplam	270	100.0
Çocuğun doğum sırası		
İlk çocuk	120	44.4
İkinci çocuk	117	43.4
Son çocuk	33	12.2
Toplam	270	100.0

Araştırmaya katılan annelerden elde edilen demografik bilgilere göre, annelerin %15.2'sinin 25-29 yaş aralığında, %47'sinin 30-35 yaş aralığında, %27.4'ünün 36-40 yaş aralığında, %8.5'inin 41-45 yaş aralığında ve %1.9'unun ise 46 yaş üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Annelerin eğitim durumlarına bakıldığında; %11.5'inin **www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.**

ilkokul mezunu, %16.7'sinin ortaokul mezunu, %34.1'inin lise mezunu, %12.6'sinin yüksekokul mezunu ve %25.2'sinin ise lisans ve lisansüstü eğitim aldığı görülmektedir. Annelerin çalışma durumları incelendiğinde ise %55.6'sının her hangi bir işte çalışmadığı, %44.4'ünün ise gelir getiren bir işte çalışmakta olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan annelerin çocuklarına ait demografik özelliklerine göre çocukların %49.3'ünün kız çocuk; %50.7'sinin ise erkek çocuktur.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği” ve “Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Anketi” kullanılmıştır. Kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda, anneye ve çocuğa ilişkin demografik özellikler yer almaktadır. Anneye ait demografik özellikleri içeren bölümde annenin yaşı, annenin eğitim durumu ve annenin çalışma durumu bilgileri bulunmaktadır. Çocuğa ait demografik özellikleri içeren bölümde ise çocuğun cinsiyeti ve çocuğun doğum sırası bilgisi yer almaktadır.

Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği

Araştırmada ebeveyn yetkinlik düzeyinin belirlenmesinde Coleman ve Karraker (2000) tarafından geliştirilmiş olan Parental Self-Efficacy Scale Among Mothers ölçeğinden, Demir (2015) tarafından Türkçeye çevrilmiş olan, 32 maddeden oluşan, 6'lı Likert Tipi (1- Kesinlikle katılıyorum, 6- Kesinlikle katılmıyorum) Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (EYÖ) kullanılmıştır. Ölçek;

- Disiplin (1, 6, 7, 13, 14, 20, 25 ve 32. ifadeler),
- Okul Başarısını Destekleme (2, 8, 15, 21, 26, 27 ve 31. ifadeler),
- Boş Zamanları Değerlendirme(3, 4, 9, 10, 16, 22, ve 28. ifadeler),
- Duygusal Destek (5, 11, 17, 18, 23, 24 ve 29. ifadeler) ve
- Sağlık (12, 19 ve 30. ifadeler) olmak üzere 5 boyuttan oluşmaktadır (Demir, 2015).

Özgün ölçek formundaki 36 ifadeden, Demir (2015) tarafından yapılan faktör analizi sonucunda 0.40 değerinin altında kalan 4 madde çıkarılarak 32 ifade üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada 32 ifadeden oluşan ölçek esas alınmıştır. Bu ölçekteki iç güvenilirlik katsayıları; 8 ifadeden oluşan disiplin boyutu için 0.90, 7 ifadeden oluşan boş zamanı yönetme boyutu için 0.89, 7 ifadeden oluşan duygusal destek boyutu için 0.86, 7 ifadeden oluşan okul desteği boyutu için ise 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Anketi

Araştırmada anne-babaların çocukları besleme tarzını tespit etmek için Wardle, Sanderson, Guthrie,

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Rapoport ve Plomin (2002) tarafından geliştirilen “Parent’s Feeding Style Questionary” ölçeğinden, Özçetin, Yılmaz, Erkorkmaz, ve Esmeray (2010) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış olan Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Ölçeği (EBTA) kullanmıştır. Ölçek 5’li Likert tipi (1- Asla, 2- Nadiren, 3- Arada bir, 4- Sıklıkla, 5- Her zaman) 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin;

- Duygusal besleme davranışı (2, 13, 15, 21 ve 25. ifadeler),
- Cesaretlendirici besleme davranışı (3, 4, 6, 8, 10, 12, 19 ve 27. ifadeler),
- Yardımcı besleme davranışı (7, 9, 18 ve 22. ifadeler),
- Sıkı kontrollü besleme davranışı (5, 17, 20 ve 26. ifadeler) ve
- Toleranslı kontrollü besleme davranışı (1, 11, 14, 16 ve 23. ifadeler) olmak üzere 5 boyutu vardır (Özçetin vd., 2010).

Anketin geçerlik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiş olup, her alt boyut için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplanan Cronbach alfa değerleri; duygusal besleme boyutu için 0.83, cesaretlendirici besleme davranışı boyutu için 0.74, yardımcı besleme boyutu için 0.64, sıkı kontrollü besleme davranışı boyutu için ise 0.69, toleranslı kontrollü besleme davranışı için ise 0.54 olarak belirtilmiştir (Özçetin vd., 2010).

Veri Toplama Süreci

2018-2019 eğitim öğretim yılı, 2.dönem gerçekleştirilen bu araştırma kapsamında kullanılacak kişisel bilgi formu; EYÖ ve EBTA ölçeklerinin içeriği ve uygulama esasları, belirlenen okullardaki okul öncesi öğretmenlerine sunulmuştur. Öğretmenlerden anketlerin annelere doldurulması istenmiştir ve uygulamalar gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada 460 çocuğun annesine uygulama yapılmış ancak ölçme araçlarını eksik dolduran 190 anneden elde edilen veriler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Kişisel bilgi formu ve ölçme araçlarındaki maddeleri eksiksiz bir biçimde dolduran 270 anneden elde edilen veriler ile analiz aşamasına geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Çocuklara ve annelerine ilişkin demografik bilgiler frekans ve yüzde değerleri olarak sunulmuştur. Araştırmada, grup sayısının 50’den büyük olması nedeniyle EYÖ ve EBTA ölçme araçlarından elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov testi ile bakılmıştır (Büyüköztürk, 2014). Kolmogorov-Smirnov testi’ne ait sonuçlar Tablo2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov Testine İlişkin Sonuçlar

	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	Sd	p
Disiplin	.105	270	.000
Boş Zaman Yönetme	.109	270	.000
Duygusal Destek	.199	270	.000
Okul Desteği	.206	270	.000
Sağlık	.267	270	.000
Toplam Yetkinlik	.105	270	.000
Duygusal Besleme	.097	270	.000
Cesaretlendirici Besleme	.075	270	.001
Yardımcı Besleme	.130	270	.000
Sıkı Kontrollü Besleme	.102	270	.000
Toleranslı Kontrollü Besleme	.142	270	.000

Ölçme araçlarından elde edilen puanlara göre Kolmogorov-Smirnov uyum iyiliği istatistiği sonucunda verilerin normal dağılmadığı gözlenmiştir ($p=0,00<0,05$) (Kilmen, 2015). Normallik testine göre, her iki ölçekten elde edilen veri normal dağılmadığı için analize parametrik olmayan testler ile devam edilmiştir (Büyüköztürk, 2014). Grupların ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığı Kruskal-Wallis testi ile iki bağımsız grubun ortalamaları ise Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Yürütülen analizlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. EYÖ ve EBTA ölçme araçları alt boyutları arasındaki ilişkiye ise Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı ile bakılmıştır.

SONUÇLAR

Ebeveynlik Yetkinliği ile Çocuklarını Besleme Tarzlarının Demografik Özelliklere Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Dair Bulgular:

Ölçme araçlarından elde edilen puanların anne eğitim durumuna göre farklılaşım farklılaşmadığı Kruskal-Wallis testi ile sınanmış elde edilen sonuçlar 3. de sunulmuştur.

Tablo 3. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p
DISİPLİN	İlkokul	31	136.5	1.11	0.89

	Ortaokul	45	131.2		
	Lise	92	138.9		
	Yüksekokul	34	143.6		
	Lisans ve Lisansüstü	68	129.2		
	Toplam	270			
BOŞ ZAMAN YÖNETME	İlkokul	31	133.4	7.2	0.12
	Ortaokul	45	139.5		
	Lise	92	138.9		
	Yüksekokul	34	159.4		
	Lisans ve Lisansüstü	68	117.3		
	Toplam	270			
DUYGUSAL DESTEK	İlkokul	31	152.2	6.15	0.18
	Ortaokul	45	137.4		
	Lise	92	138.7		
	Yüksekokul	34	146.0		
	Lisans ve Lisansüstü	68	117.1		
	Toplam	270			

Tablo 3. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları (devamı)

	Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	X ²	p
OKUL DESTEĞİ	İlkokul	31	136.4	1.51	0.82
	Ortaokul	45	138.3		

	Lise	92	140.6		
	Yüksekokul	34	136.1		
	Lisans ve Lisansüstü	68	126.0		
	Toplam	270			
SAĞLIK	İlkokul	31	133.6	6.05	0.19
	Ortaokul	45	150.0		
	Lise	92	140.9		
	Yüksekokul	34	136.7		
	Lisans ve Lisansüstü	68	118.8		
	Toplam	270			
TOPLAM YETKİNLİK	İlkokul	31	140.7	4.13	0.388
	Ortaokul	45	128.1		
	Lise	92	141.0		
	Yüksekokul	34	150.9		
	Lisans ve Lisansüstü	68	122.8		
	Toplam	270			

Tablo 3. incelendiğinde, annelerin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği'nden elde ettikleri sıra ortalamalarının, eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını görmek için yapılan Kruskal-Wallis testine göre, grupların Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği puanları arasında anlamlı fark görülmemektedir ($p > .05$).

Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi'nden elde edilen puanların anne eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları tablo 4.'de sunulmuştur.

Tablo 4. Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	χ^2	p	İkili Karşılaştırma
DUYGUSAL BESLEME	İlkokul	31	172.5	9.25	0.05	-

	Ortaokul	45	135.6			
	Lise	92	131.5			
	Yüksekokul	34	139.0			
	Lisans ve Lisansüstü	68	122.3			
	Toplam	270				
CESARETLENDİRİ BESLEME	İlkokul	31	137.0	13.08	0.01	2-1
	Ortaokul	45	117.5			2-4
	Lise	92	120.8			2-5
	Yüksekokul	34	159.6			3-1
	Lisans ve Lisansüstü	68	154.6			3-5
	Toplam	270				
YARDIMCI BESLEME	İlkokul	31	159.0	5.07	0.28	-
	Ortaokul	45	136.1			
	Lise	92	139.3			
	Yüksekokul	34	124.9			
	Lisans ve Lisansüstü	68	124.5			
	Toplam	270	159.0			
SIKI KONTROLLÜ BESLEME	İlkokul	31	131.4	0.543	0.96	-
	Ortaokul	45	138.9			
	Lise	92	132.6			
	Yüksekokul	34	133.6			
	Lisans ve Lisansüstü	68	140.0			

	Toplam	270				
TOLERANSLI KONTROLLÜ BESLEME	İlkokul	31	144.7	5.07	0.28	2-1
	Ortaokul	45	113.0			2-4
	Lise	92	129.0			2-5
	Yüksekokul	34	163.0			3-1
	Lisans ve Lisansüstü	68	141.2			3-4
	Toplam	270				3-5

Tablo 4.'e bakıldığında annelerin Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi duygusal besleme, yardımcı besleme ve sıkı kontrollü besleme alt boyutlarından elde ettikleri sıra ortalamalarının eğitim durumu değişkenine göre, farklılaşmadığı görülmektedir ($p>.05$). Ancak cesaretlendirici beslenme ve toleranslı kontrollü beslenme alt boyut puanları açısından grupların farklılaştığı görülmektedir. Farklılığın hangi iki grubun puanları açısından ortaya çıktığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney U testi analizine göre, cesaretlendirici beslenme ve toleranslı kontrollü beslenme puanlarının ortaokul ve lise gruplarında diğer gruplara göre anlamlı derecede düşük olduğu belirlenmiştir ($p<.05$).

EYÖ ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanların anne çalışma durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı Mann-Whitney U ikili karşılaştırmalar testi ile sınanmıştır. Testlerden elde edilen istatistikler Tablo 5.'te sunulmuştur.

Tablo 5.Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Çalışma Durumu	n	Sıra Ortalaması	z	p
DİSİPLİN	Çalışıyorum	120	128.4	-1.3	0.18
	Çalışmıyorum	150	141.2		
	Toplam	270			
BOŞ ZAMAN YÖNETME	Çalışıyorum	120	124.0	-2.17	0.03
	Çalışmıyorum	150	144.7		
	Toplam	270			
DUYGUSAL DESTEK	Çalışıyorum	120	127.3	-1.55	0.11
	Çalışmıyorum	150	141.2		

	Çalışmıyorum	150	142.0		
	Toplam	270			
OKUL DESTEĞİ	Çalışıyorum	120	124.0	-2.19	0.02
	Çalışmıyorum	150	144.7		
	Toplam	270			
SAĞLIK	Çalışıyorum	120	122.8	-2.59	0.09
	Çalışmıyorum	150	145.7		
	Toplam	270			
TOPLAM YETKİNLİK	Çalışıyorum	120	123.6	-2.25	0.02
	Çalışmıyorum	150	145.1		
	Toplam	270			

Tablo 5'e göre, çalışmayan annelerin boş zaman yönetme, okul desteği, sağlık ve toplam yetkinlik alt boyutlarından elde edilen puanları, çalışan annelere göre anlamlı derecede yüksektir ($p < 0,05$). Çalışan ve çalışmayan annelerin disiplin ve duygusal destek alt boyutları puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p > 0,05$).

EBTA ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanların anne çalışma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U ikili karşılaştırmalar testi ile sınanmıştır. Testlerden elde edilen istatistikler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Mann Whitney U testi Testi Sonuçları

	Çalışma Durumu	n	Sıra Ortalaması	z	p
DUYGUSAL BESLEME	Çalışıyorum	120	126.3	-1.73	0.08
	Çalışmıyorum	150	142.9		
	Toplam	270			
CESARETLENDİRİCİ BESLEME	Çalışıyorum	120	136.9	-0.268	0.78
	Çalışmıyorum	150	134.4		

	Toplam	270			
YARDIMCI BESLEME	Çalışıyorum	120	132.8	-	0.61
	Çalışmıyorum	150	137.6	0.504	
	Toplam	270			
SIKI KONTROLLÜ BESLEME	Çalışıyorum	120	124.0	-2.16	0.03
	Çalışmıyorum	150	144.7		
	Toplam	270			
TOLERANSLI KONTROLLÜ BESLEME	Çalışıyorum	120	142.9	-1.4	0.15
	Çalışmıyorum	150	129.5		
	Toplam	270			

Tablo 6 incelendiğinde çalışmayan annelerin sıkı kontrollü beslenme puanlarının anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Diğer alt boyut puanları açısından ise çalışan ve çalışmayan anne grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$).

EYÖ ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanların anne yaşına göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis testi ile sınanmıştır. Elde edilen istatistikler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Yaş Grubu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Yaş Grubu	n	Sıra Ortalaması	X ²	p
DISİPLİN	25-29	41	132.5	0.435	0.98
	30-35	127	138.3		
	36-40	74	133.5		
	41-45	23	130.0		
	46+	5	143.7		
	Toplam	270			
BOŞ ZAMAN YÖNETME	25-29	41	134.7	2.8	0.58
	30-35	127	136.3		

	36-40	74	128.6		
	41-45	23	144.4		
	46+	5	183.9		
	Toplam	270			
DUYGUSAL DESTEK	25-29	41	122.4	8.6	0.07
	30-35	127	131.9		
	36-40	74	134.5		
	41-45	23	169.8		
	46+	5	191.2		
	Toplam	270			
OKUL DESTEĞİ	25-29	41	142.6	6.8	0.14
	30-35	127	134,3		
	36-40	74	125,1		
	41-45	23	147.3		
	46+	5	208.6		
	Toplam	270			
SAĞLIK	25-29	41	135.8	5.9	0.20
	30-35	127	141.6		
	36-40	74	119.4		
	41-45	23	147.0		
	46+	5	162.3		
	Toplam	270			
TOPLAM YETKİNLİK	25-29	41	129.3	2.6	0.61
	30-35	127	137.1		
	36-40	74	131.6		
	41-45	23	139.3		

46+	5	186.4
Toplam	270	

Tablo 7 incelendiğinde, EYÖ alt boyut puanları açısından yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Annelerin EYÖ alt boyut puanları, yaş gruplarına göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

EBTA ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanların anne yaşına göre farklılaşım farklılaşmadığı Kruskal-Wallis testi ile sınıanmıştır. Elde edilen istatistikler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Annelerin Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Puanlarının Yaş Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Testi Sonuçları

	Yaş	n	Sıra Ortalaması	X ²	p
DUYGUSAL BESLEME	25-29	41	139.7	2.9	0.56
	30-35	127	132.6		
	36-40	74	132.0		
	41-45	23	159.7		
	46+	5	116.4		
	Toplam	270			
CESARETLENDİRİCİ BESLEME	25-29	41	117.3	8.2	0.08
	30-35	127	137.1		
	36-40	74	151.8		
	41-45	23	110.2		
	46+	5	118.8		
	Toplam	270			
YARDIMCI BESLEME	25-29	41	146.7	4.4	0.35
	30-35	127	129.1		
	36-40	74	139.4		
	41-45	23	148.5		

	46+	5	88.0		
	Toplam	270			
SIKI KONTROL BESLEME	25-29	41	135.6	8.2	0.08
	30-35	127	130.7		
	36-40	74	149.9		
	41-45	23	105.5		
	46+	5	182.9		
	Toplam	270			
TOLERANSLI KONTROLLÜ BESLEME	25-29	41	117.3	6.04	0.19
	30-35	127	138.6		
	36-40	74	144.3		
	41-45	23	134.5		
	46+	5	79.2		
	Toplam	270			

Tablo 8 incelendiğinde, EYÖ alt boyut puanları açısından annelerin farklı yaş aralıklarından oluşturulan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). EYÖ alt boyut puanları, anne yaşı değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

EYÖ ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanlarının, çocuğunun cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U ikili karşılaştırmalar testi ile incelenmiştir. Testlerden elde edilen istatistikler aşağıdaki Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Durumu Değişkenine Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	z	p
DİSİPLİN	Kız	133	142.6	-1.48	0.13
	Erkek	137	128.6		
	Toplam	270			
BOŞ ZAMAN YÖNETME	Kız	133	135.7	-0.051	0.95

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

	Erkek	137	135.3		
	Toplam	270			
DUYGUSAL DESTEK	Kız	133	135.4	-0.016	0.98
	Erkek	137	135.6		
	Toplam	270			
OKUL DESTEĞİ	Kız	133	135.3	-0.04	0.96
	Erkek	137	135.7		
	Toplam	270			
SAĞLIK	Kız	133	135.0	-0.111	0.91
	Erkek	137	136.0		
	Toplam	270			
TOPLAM YETKİNLİK	Kız	133	138.1	-0.529	0.59
	Erkek	137	133.0		
	Toplam	270			

Tablo 9'a göre annelerin EYÖ alt boyutlarından elde edilen puanları, çocuğunun cinsiyetine göre oluşturan gruplara göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($p>0,05$). İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte disiplin ve toplam yetkinlik puanlarının kız çocuk annelerinde daha yüksek olduğu görülmektedir.

EBTA ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanların çocuğun cinsiyetine göre farklılaşp farklılaşmadığı Mann-Whitney U ikili karşılaştırmalar testi ile test edilmiştir. Test istatistikleri Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	z	p
DUYGUSAL BESLEME	Kız	133	132.2	0.692	0.48
	Erkek	137	138.7		
	Toplam	270			
CESARETLENDİRİ BESLEME	Kız	133	135.7	-0.03	0.97

	Erkek	137	135.3		
	Toplam	270			
YARDIMCI BESLEME	Kız	133	125.3	-2.13	0.03
	Erkek	137	145.4		
	Toplam	270			
SIKI KONTROLLÜ BESLEME	Kız	133	135.6	-0.02	0.98
	Erkek	137	135.4		
	Toplam	270			
TOLERANSLI KONTROLLÜ BESLEME	Kız	133	132.2	0.694	0.48
	Erkek	137	138.7		
	Toplam	270			

Tablo 10 incelendiğinde; alt ölçekten elde edilen puanlara göre yardımcı beslenme alt boyut puanlarının erkek çocuk annelerinde anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Diğer alt boyut puanları açısından çocuğun cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

EYÖ alt boyutlarından elde edilen puanlarının, çocuğunun doğum sırasına göre farklılaşp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Testlerden elde edilen istatistikler aşağıdaki Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puanlarının Çocuğun Doğum Sırası Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Çocuğun Doğum Sırası	n	Sıra Ortalaması	X ²	p
DISİPLİN	İlk çocuk	120	134.2	2.02	0.36
	İkinci çocuk	117	131.8		
	Son çocuk	33	153.3		
	Toplam	270			
BOŞ ZAMAN YÖNETME	İlk çocuk	120	140.0	0.723	0.69
	İkinci çocuk	117	131.9		

	Son çocuk	33	131.7		
	Total	270			
DUYGUSAL DESTEK	İlk çocuk	120	136.4	0.091	0.95
	İkinci çocuk	117	135.6		
	Son çocuk	33	131.8		
	Toplam	270			
OKUL DESTEĞİ	İlk çocuk	120	137.8	0.314	0.85
	İkinci çocuk	117	132.5		
	Son çocuk	33	137.6		
	Toplam	270			
SAĞLIK	İlk çocuk	120	133.8	0.285	0.86
	İkinci çocuk	117	135.6		
	Son çocuk	33	141.3		
	Total	270			
TOPLAM YETKİNLİK	İlk çocuk	120	136.1	0.275	0.87
	İkinci çocuk	117	133.3		
	Son çocuk	33	141.1		
	Total	270	134.2		
	İlk çocuk	120			

Tablo 11'e göre; annelerin EYÖ alt boyut puanları, çocuğun doğum sırasına göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. ($p>0,05$).

Annelerin EBTA ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlarının, çocuğun doğum sırasına göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis testi ile sınanmıştır. Analiz bulguları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12.Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Puanlarının Çocuğun Doğum Sırası Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Doğum Sırası	n	Sıra Ortalaması	X ²	p
DUYGUSAL BESLEME	İlk çocuk	120	130.3	1.863	0.39
	İkinci çocuk	117	136.5		
	Son çocuk	33	151.0		
	Total	270			
CESARETLENDİRİCİ BESLEME	İlk çocuk	120	142.8	2.02	0.36
	İkinci çocuk	117	128.5		
	Son çocuk	33	133.9		
	Total	270			
YARDIMCI BESLEME	İlk çocuk	120	139.3	0.637	0.72
	İkinci çocuk	117	133.6		
	Son çocuk	33	128.4		
	Total	270			
SIKI KONTROLLÜ BESLEME	İlk çocuk	120	133.8	0.331	0.84
	İkinci çocuk	117	138.5		
	Son çocuk	33	131.2		
	Total	270			
TOLERANSLI KONTROLLÜ BESLEME	İlk çocuk	120	136.4	3.1	0.21
	İkinci çocuk	117	128.9		
	Son çocuk	33	155.7		
	Total	270			

Tablo 12 incelendiğinde annelerin EBTA ölçeği alt boyut puanları, çocuğun doğum sırasına göre anlamlı

şekilde farklılaşmamaktadır. ($p>0,05$). Çocuğun doğum sırası annelerin besleme tarzlarında değişiklik yaratmamıştır.

Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Alt Boyutları ile Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Ait Bulgular:

Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi alt boyutlarından elde edilen puanlar arasında ilişki olup olmadığı Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayıları ile hesaplanmıştır (Büyüköztürk, 2014). Yapılan analize ilişkin sonuçlar Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

		EBTA				
EYÖ	Korelasyon	Duygusal	Cesaretlendirici	Yardımcı	Sıkı	Toleranslı
		Beslenme	Beslenme	Beslenme	Kontrollü	Kontrollü
Disiplin	r	-.064	.179**	-.178**	.149*	-.101
	p	.295	.003	.003	.014	.097
Boş Zaman Yönetme	r	-.084	.178**	-.107	.081	.047
	p	.166	.003	.079	.185	.445
Duygusal Destek	r	-.116	.160**	-.106	.112	-.038
	p	.058	.009	.081	.065	.530
Okul Desteği	r	-.148*	.128*	-.151*	.043	-.049
	p	.015	.036	.013	.485	.423
Sağlık	r	-.016	.068	-.027	.091	.028
	p	.796	.263	.662	.138	.651
	N	270	270	270	270	270
Toplam Yetkinlik	r	-.116	.204**	-.170**	.139*	-.049
	p	.056	.001	.005	.022	.427
	N	270	270	270	270	270

Tablo 13’e göre Disiplin puanı ile cesaretlendirici beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,179$). Disiplin puanı arttıkça cesaretlendirici beslenme puanları da artmaktadır. Disiplin puanı ile yardımcı beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=-0,178$). Disiplin puanı arttıkça yardımcı beslenme puanları azalmaktadır. Disiplin puanı ile sıkı kontrollü beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,149$). Disiplin puanı arttıkça sıkı kontrollü beslenme puanları da artmaktadır.

Boş zaman yönetme puanı ile cesaretlendirici beslenme puanı arasında anlamlı düşük düzeyde ilişki olduğu görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,178$). Boş zaman puanı arttıkça cesaretlendirici beslenme puanları da artmaktadır. Duygusal destek puanı ile cesaretlendirici beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,160$). Boş zaman puanı arttıkça cesaretlendirici beslenme puanları da artmaktadır.

Okul destek puanı ile duygusal beslenme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde ilişki vardır ($p<0,05$; $r=-0,116$). Okul destek puanı arttıkça duygusal beslenme puanları azalmaktadır. Okul destek puanı ile cesaretlendirici beslenme puanı arasında da düşük düzeyde anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,128$). Boş zaman puanı arttıkça cesaretlendirici beslenme puanları da artmaktadır. Okul destek puanı ile yardımcı beslenme puanı arasında anlamlı ve düşük korelasyon görülmektedir ($p<0,05$; $r=-0,151$). Okul destek puanı arttıkça yardımcı beslenme puanları azalmaktadır. Sağlık alt boyutu ile diğer alt boyutlar arasında her hangi bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Toplam yetkinlik puanı ile cesaretlendirici beslenme puanı arasında düşük düzeyde anlamlı korelasyon görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,204$). Toplam yetkinlik puanı arttıkça cesaretlendirici beslenme puanları da artmaktadır. Toplam yetkinlik puanı ile yardımcı beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p<0,05$; $r=-0,170$). Toplam yetkinlik puanı arttıkça yardımcı beslenme puanları azalmaktadır. Toplam yetkinlik puanı ile sıkı kontrollü beslenme puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0,05$; $r=0,139$). Toplam yetkinlik puanı arttıkça sıkı kontrollü beslenme puanları da artmaktadır.

TARTIŞMA

Okul öncesi dönemde çocukların yemek yeme alışkanlıklarının sağlıklı bir biçimde gelişmesi için ebeveynlerin sağlıklı beslenme konusunda yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olmaları gerekmektedir. Bu dönemde besleyici niteliği az olan besin gruplarına, özellikle çocuk sağlığına etki edecek gıdalara çocukların alışmasını engellemek ebeveynlerin görevleri arasındadır. Ayrıca doğru besinleri çocuklara doğru miktar ve sıklıkta sunmak da bir başka ebeveyn görevidir. Bu görevler için de ebeveynlik yetkinliği ve beslenme eğitimi önem kazanmaktadır (Kavas, 2003). Bu doğrultuda, araştırmada 48-72 aylık çocuğa sahip annelerin, ebeveynlik yetkinliği ile çocuklarını besleme tarzı arasındaki ilişki ele alınmıştır. Araştırmaya katılan annelerin %47'si 30-35 yaş aralığında, %34'ü lise mezunudur ve %44'ü aktif olarak çalışmaktadır. Çocuklara ilişkin demografik özelliklere bakıldığında ise cinsiyet dağılımı hemen hemen birbirine yakındır ve %44'ü ilk çocuktur.

Araştırmada ele alınan 48-72 aylık çocuğa sahip annelerin ebeveynlik yetkinliği ve çocuklarını besleme tarzı demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği; EYÖ ve EBTA ölçme araçları ile annelerin tüm alt boyutlar için toplam puanları hesaplanmış ve demografik özelliklere göre toplam puanların farklılaş

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

farklılaşmadığı araştırılmıştır.EYÖ ölçeklerinden elde edilen bulgulara göre annenin çalışma durumu, ebeveyn yetkinlik düzeyini etkilemektedir. Demir ve Gündüz (2010)'ün yaptıkları çalışmaya göre ebeveynlerin yetkinlik inançları, doğrudan çocuğun gelişimini etkilemektedir. Sosyoekonomik ve sosyokültürel faktörler de ebeveyn yetkinlik düzeyinde farklılıklara neden olabilmektedir.

EYÖ ölçeği aracılığıyla elde edilen bulgulara göre; annelerin EYÖ'nün alt boyutları(disiplin, okul başarısını destekleme, boş zamanları değerlendirme, duygusal destek ve sağlık)ve toplam yetkinlik puan ortalamaları, annenin eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır. Bu yapılan çalışmanın aksine Saxton ve ark. (2009) yaptıkları çalışmada annenin eğitim düzeyi arttıkça kontrollü besleme düzeyinin arttığı, duygusal besleme düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada çıkan sonuca göre çalışmayan annelerin EYÖ'nün boş zaman yönetme, okul desteği ve sağlık alt boyutları ile toplam yetkinlik puanları, çalışan annelere göre anlamlı derecede yüksektir. Ayrıca annelerin EYÖ alt boyutları(disiplin, okul başarısını destekleme, boş zamanları değerlendirme, duygusal destek ve sağlık) ve toplam yetkinlik puanları, çocuğun cinsiyetine ve doğum sırası değişkenlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Bu bulgunun nedeninin ise çalışmayan annelerin önceki deneyimlerinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Annelerin EBTA anketi alt boyutlarından(duygusal besleme davranışı, cesaretlendirici besleme davranışı, yardımcı besleme davranışı, sıkı kontrollü besleme davranışı ve toleranslı kontrollü besleme davranışı) elde ettikleri puanlar anne eğitim durumu değişkeni açısından incelendiğinde, cesaretlendirici beslenme ve toleranslı kontrollü beslenme alt boyut puanları ortaokul ve lise mezunu annelerde, lisans ve lisansüstü mezunu annelere göre anlamlı derecede düşük çıkmıştır.Literatüre bakıldığında annenin eğitim düzeyinin, ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik özyeterlik konusundaki güvenini etkilediği görülmektedir (Koh vd., 2014). Ebeveyn besleme davranışı ile annelerin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Ernawati vd., 2016). Ayrıca Sharma vd., (2011)'de yaptıkları çalışma da bu çalışmayı destekler niteliktedir. Buna göre; çocukların beslenmelerinin ebeveynlerin besin seçimlerine bağlı olduğunu, bilinçsiz ailelerdeki çocukların sağlıksız beslendiği hatta obeziteye maruz kalabileceklerini dile getirmişlerdir.

Aynı zamanda annenin çalışma durumu değişkeni açısından EBTA anketi sıkı kontrollü besleme alt boyutu çalışmayan annelerin puanlarının, çalışan annelere göre anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. Koh vd. (2014), yaptıkları çalışmada ailenin gelir düzeyinin, ebeveynlerin beslenmede öz yeterliğini etkilediğini tespit etmişlerdir. Alt boyutlardan elde edilen puanlara göre Yardımcı beslenme alt boyut puanlarının erkek çocuk annelerinde anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüş, diğer alt boyut puanları açısından çocuğun cinsiyetine göre oluşturulan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikteki bir diğer çalışma da Viana vd. (2008) tarafından yapılmıştır. Buna göre; 3-13 yaş arası çocuk ve ebeveynlerin ele alındığı bu çalışma sonucunda da; annelerin “yiyecekten keyif alma” alt boyutu ile erkek çocukların vücut ağırlığı ve boy uzunluğu arasında pozitif bir

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ($p<0.05$; $r=0.204$; $r=0.139$). Toplam yetkinlik puanı arttıkça cesaretlendirici besleme ve sıkı kontrollü besleme puanları da artmaktadır. Bununla birlikte toplam yetkinlik puanı ile yardımcı besleme alt boyut puanı arasında düşük ancak istatistiksel olarak anlamlı negatif bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$; $r=-0.170$). Toplam yetkinlik puanı arttıkça yardımcı besleme puanları azalmaktadır.

EYÖ sağlık alt boyutu ile EBTA alt boyutları arasında ise her hangi bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Literatür incelendiğinde, ebeveyn besleme davranışı ve ebeveyn yeterliği arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Ernawati vd., 2017). Ayrıca bu çalışmanın sonucu ile paralellik gösteren bir sonuç da Sleddens ve vd. (2010) tarafından bulunmuştur. Buna göre; hem duygusal hem de enstrümental beslemenin çocuklarda abur cubur tüketimi ile pozitif ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Duygusal besleme; çocuk üzgün olduğunda yiyecek verilmesi olarak tanımlanabilir. Enstrümental besleme ise; çocuğa istemediği bir yiyeceği tüketmesi ya da istenilen bir davranışı yapması durumunda ödül olarak verilmesidir (Wardle vd.2002). Bu sonuçlar doğrultusunda annelerin duygusal besleme yöntemini kullanmaları, çocuklarını besledikçe mutlu olmalarından ve çocuk kilolu ise sağlıklıdır düşüncesinden kaynaklıdır şeklinde düşünülebilir.

Çalışmanın bulgularına göre ebeveyn yetkinlik düzeyi ile ebeveyn besleme tarzları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ebeveyn yeterliliği ebeveyn-çocuk etkileşimini etkilemekte ve aile içi uyumu sağlamaktadır. Artan ebeveyn öz yeterliliği, küçük çocuklarda obezitenin önlenmesinde de önemlidir (McGarvey vd., 2006). Yapılan bir diğer çalışma da bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Şöyle ki; Hughes vd.,(2011); araştırmalarında hoşgörülü besleme tarzı olan ebeveynlerin yemek sırasında birkaç isteği olduğunu ve daha az olumsuz yanıt verdiklerini saptamışlardır. Ayrıca çocuğu iyi besleme davranışları, daha önce çocuk besleme konusunda eğitim almış olan ebeveynlerde ve eğitim seviyesi yüksek annelerde daha çok görülmektedir (Ernawati vd., 2017). Sümül (2009) yaptığı çalışmada; okul öncesi dönemi çocuğun sağlıklı bir yemek yeme alışkanlığı kazanıp ve sağlıklı yaşama düzeni kurmaya başladığı dönemdir ve anne babalar ile diğer eğitimciler en iyi modellerdir; sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma, Aydın ili Efeler İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ve özel ilkokulların anasınıfları ile bağımsız anaokullarında eğitim görmekte olan 48-72 aylık çocukların anneleri ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın farklı bölgelerde ve daha geniş bir çalışma grubu ile yürütülmesi önerilebilir. Ayrıca bu araştırma İlişkisel Tarama Yöntemi ile Kişisel Bilgi Formu, Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği, Anneler İçin Ebeveyn Besleme Tarzı Anketi kullanılarak yürütülmüştür. Yürütülecek yeni çalışmalarda ev yada okul ortamında yapılacak gözlem, görüşme vb. teknikleri içeren farklı veri toplama yöntemlerinden de yararlanılabilir.

Milli Eğitim Müdürlüğü ve Sağlık İl Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak anne ve babalara yönelik eğitim seminerleri planlanabilir. Ayrıca çocuğun eğitim ve beslenmesinde önemli yeri olan öğretmenlere de eğitim seminerleri düzenlenebilir.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

Aksoy, V., & Diken, İ. H. (2009). Annelerin ebeveynlik öz yeterlik algıları ile gelişimi risk altında olan bebeklerin gelişimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bir bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 10(01), 59-70.

Alpcan, A., & Durmaz, Ş. A. (2015). Çağımızın dev sorunu: Çocukluk çağı obezitesi. *Turkish Journal of Clinics and Laboratory*, 6(1), 30-38.

Arılı, M., Sanlier, S., Küçükkömürler, S. ve Yaman, M. (2006) *Anne Çocuk Beslenmesi*, Ankara: Pegama Yayınları.

Aşkar, P., & Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-8.

Ataman, Ü. (2009). *Okul öncesi beslenme eğitiminde çocuktan çocuğa eğitim*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bağartarhan, T., & Nazlı, S. (2013). Ebeveyn eğitim programının annelerin ebeveynlik öz yeterliklerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 13(31), 67-88.

Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American psychologist*, 37(2), 122-147

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.

Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. *Self-efficacy beliefs of adolescents*, 5(1), 307-337.

Baysal, A. (1985) Beslenme sorunları, Toplum ve Hekim. *T.T.B Yayın Organı*, 37(20), 25.

Baysal, A. (1985). *Beslenme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Bilici, S, Köksal E. (2013). *Okul öncesi ve okul çağı çocuklara yönelik beslenme önerileri ve menü programları*, Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayını.

Bulcun, Z., Önder, M. ve Kurt, M. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Menü Hazırlamaya Yönelik Görüşleri, Amasya İli Örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(71), 17-33.

Büyükoztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri ve analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüктаşkapu, S. (2012). Annelerin özyeterlik algıları ile 1-3 yaş çocuklarının gelişimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 18-30.

Cavkaytar, A., Aksoy, V., ve Ardıç, A. (2014). Ebeveyn öz yeterlik ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışmasının güncellenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 69-76.

Ceylan, R., (1996). *9-12 aylık çocukların beslenme, büyüme ve psikomotor gelişim durumları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Coleman, P. K. & Karraker, K. H. (2003). Maternal self-efficacy beliefs, competence in parenting, and toddlers' behavior and developmental status. *Infant Mental Health Journal*, 24(2), 126-148.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Coleman, P. K. (1998). *Maternal self-efficacy beliefs as predictors of parenting competence and toddlers' emotional, social, and cognitive development*. Unpublished doctoral dissertation, the Eberly College of Arts and Sciences. West Virginia University, Morgantown.

Coleman, P.K. & Karraker, K.H. (1997) *Self-efficacy and parenting quality: findings and future applications*. *Development Review*, 18, 47-85.

Demir, S. (2015). Anneler için ebeveyn yetkinlik ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 282-297.

Demir, S., Gündüz, B. (2014). "Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği'nin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları" *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 11(25), 309-322.

Elibol, F. (2007). *12-36 aylar arasında çocukları olan annelere verilen grup eğitiminin annelerin anne-babalık görevlerinde öz yeterliliklerine yönelik katkısının incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Eraktan, S., Gümüş, H., Köse, N. ve Kutlar, İ. (2007). Ailelerin Enerji ve Besin Öğeleri Tüketim Miktarlarına Gelir Farklılığının Etkisi", *Mesleki Eğitim Dergisi* 9(18): 80-97.

Erdem, F. (2018). *Okul öncesi dönem çocuklarında yeme alışkanlıkları ve ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi* Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Haseki Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi, İstanbul.

Ernawati, Y., Sudargo, T., & Lusmilasari, L. (2017). Self-efficacy related to parental feeding behaviour in toddler besides social support and dependent-care agency. *International Journal Of Community Medicine And Public Health*, 3(5), 1247-1254.

Faith, M. S., Berkowitz, R. I., Stallings, V. A., Kerns, J., Storey, M., & Stunkard, A. J. (2004). Parental feeding attitudes and styles and child body mass index: prospective analysis of a gene-environment interaction. *Pediatrics-Springfield-*, 114(1), 1073-1073.

Gerards, S. M. P. L., & Kremers, S. P. J. (2015). The role of food parenting skills and the home food environment in children's weight gain and obesity. *Current obesity reports*, 4(1), 30-36.

Grusec, J. (2007). Parents attitudes and beliefs: Their impact on children's development. encyclopedia on early childhood development. *The Encyclopedia on Early Childhood* 05.06.2019 <http://www.child-encyclopedia.com/documents/GrusecANGxp.pdf>

Hess, C. R., Teti, D. M. & Hussey, B. (2004). Self-efficacy and parenting of high-risk infants: The moderating role of parent knowledge of infant development. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 25(4), 423-437.

Hoerr, S. L., Hughes, S. O., Fisher, J. O., Nicklas, T. A., Liu, Y., & Shewchuk, R. M. (2009). Associations among parental feeding styles and children's food intake in families with limited incomes. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 6(1), 55.

Hughes, S. O., Power, T. G., Papaioannou, M., Cross, M., Nicklas, T., Hall, S., & Shewchuk, R. (2011). Emotional climate, feeding behaviors, and feeding styles. An observational analysis of the dinner meal in Head Start families. *International Journal of behavioral nutrition and physical activity*, 8(60), 1-11.

Jellinek M, Patel BP, Froehle MC (eds). (2002) *Bright Futures In Practice: Mental Health, Volume I. Practice Guide*. Arlington, VA: National Center for Education in Maternal and Child Health.

Kandır A. ve Alpan, Y. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal- duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Aile ve Toplum*, 10(4), 33-38.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

- Kavas, A. (2003). *Sağlıklı yaşam için doğru beslenme*. Literatür Yayınları, İstanbul.
- Kırkinciöğlü, M. (2003). *Çocuk Beslenmesi*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Kilmen, S. (2015). *Eğitim araştırmacıları için SPSS uygulamalı istatistik*. Ankara: Edge Akademi.
- Kobak, C., & Pek, H. (2015). Okul öncesi dönemde (3-6 yaş) ana çocuk sağlığı ve anaokulundaki çocukların beslenme özelliklerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,30(2), 42-55.
- Koçoğlu, G., Polat, H., & Özgür, S. (1990). Ailelerin beslenme olanakları ve annelerin çocuk beslenmesi konusundaki bilgileri ile çocukların fiziksel gelişimleri arasındaki ilişkiler. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 19(1), 11-22.
- Koh GA, Scott JA, Woodman RJ, Kim SW, Daniels LA, Magarey AM. (2014). Maternal feeding self- efficacy and fruit and vegetable intakes in infants. Results from the SAIDI study. *Appetite*, (81), 44-51.
- Kotil, Ç. (2010). *Okul öncesi eğitim kurumuna yeni başlayan 5 yaş çocukların sosyal-duygusal uyum düzeylerine annenin ebeveyn öz yeterlik algısı ile okul beklentilerine uyum düzeyinin etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Köksal, G., & Gökmen, H. (2008). *Okul Öncesi Dönemde Obezite*. TC Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Beslenme ve Fiziksel Aktiviteler Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Koroğlu, S. (2009). *Okulöncesi dönem 4-6 yaş arası çocuklarda aileden kaynaklanan beslenme bozukluklarının incelenmesi* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kuloğlu, Z. (2013). *Beslenme yetersizliği ve malnütrisyon* 10 Mayıs 2019 tarihinde https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/42829/mod_resource/content/1/Beslenme%20yetersizli%C4%9Fi%20ve%20mal%C3%BCtrisyon.pdf adresinden alınmıştır.
- Küçükali, R. (2006). Çocuklarda Beslenme Bozuklukları Ve Beslenmenin Okul Çocuklarının Üzerindeki Etkileri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 223-239.
- Luebering, A. (1995). *The relationship between perceived parental self-efficacy and childrearing beliefs among first-time mothers of infant*. Paper presented at the biennial meeting of the society for research in child development.
- MacPhee, D., Fritz, J., & Miller Heyl, J. (1996). Ethnic variations in personal social networks and parenting. *Child Development*, 67(6), 3278-3295.
- McGarvey EL, Collie KR, Fraser G, Shufflebarger, C, Lloyd B, Oliver MN. (2006). Using focus group results to inform preschool childhood obesity prevention programming. *Ethnicity and Health*. 11(3): 85-265.
- Merdol, T. K. (1999). *Okul Öncesi Eğitim Veren Kişi ve Kurumlar için, Beslenme Eğitim Rehberi*. Özgür Yayınları, İstanbul.
- Merdol, T.K. (2008). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenmesi*. T.C. Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Mitchell, S., Brennan, L., Hayes, L., & Miles, C. L. (2009). Maternal psychosocial predictors of controlling parental feeding styles and practices. *Appetite*, 53(3), 384-389.
- Montgomery, C., Jackson, D. M., Kelly, L. A., & Reilly, J. J. (2006). Parental feeding style, energy intake and weight status in young Scottish children. *British Journal of Nutrition*, 96(6), 1149-1153.
- www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.**

Muslu, G. K., Beytut, D., Kahraman, A., Yardımcı, F., & Başbakkal, Z. (2014). Ebeveyn besleme tarzı ve etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Türk Pediatri Arşivi*, 49(3), 224-230.

Özçetin, M., Yılmaz, R., Erkorkmaz, Ü. & Esmeray, H. (2010). Ebeveyn besleme tarzı anketi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, (45), 124-131.

Pajares, F. (2006). Self-efficacy beliefs during adolescence: Implications for teachers and parents. *Adolescence and education*, 5, 339-367.

Saxton, J., Carnell, S., Van Jaarsveld, C. H., & Wardle, J. (2009). Maternal education is associated with feeding style. *Journal of the American Dietetic Association*, 109(5), 894-898.

Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim. kuramdan uygulamaya*. (21.baskı) 3-5. Ankara; Pegem Akademi Yayıncılık.

Shreela Sharma, Ru-Jye Chuang, and Ann Marie Hedberg (2011). Pilot-testing CATCH Early Childhood: A Preschool-based Healthy Nutrition and Physical Activity Program. *American Journal of Health Education*, 42(1), 12-23.

Sleddens EF, Kremers SP, De Vries NK, Thijs C. (2010). Relationship between parental feeding styles and eating behaviours of Dutch children aged 6-7. *Appetite*, 54(1):30-6.

Snyder, C. R., & Lopez, S. J. (Eds.). (2002). *Handbook of positive psychology*. Oxford university press.

Sümbül, E.İ. (2009). *4-6 yaş arasındaki öğrencilerin okul dönemindeki yetersiz ve dengesiz beslenme alışkanlıklarının saptanması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Süren, O., Soysal A. (2002). *Okul Kantinleri ve Dengeli Beslenme*, Konak Belediyesi Sağlık Genel Müdürlüğü Yayınları Yayın No: 2, Olcay Matbaası, İzmir.

Sütçü, Z. (2006). *Drama eğitiminin okul öncesi eğitime devam eden altı yaş grubundaki çocukların beslenme alışkanlıklarına etkisinin analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Şükrü, H., Etiler, N., Gönüllü, E. (2003). Yoksulluk ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 46, 251-260.

Tabancalı, E., & Çelik, K. (2013). The relationship between academic self-efficacy and self efficacy levels of teacher candidates. Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.

Tepe, E. (2010). *Okul Öncesi Kurumlardaki Çocukların Annelerinin ve Öğretmenlerinin Çocuk Beslenmesine İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Teti, D. M., & Gelfand, D. M. (1991). Behavioral competence among mothers of infants in the first year: The mediational role of maternal self-efficacy. *Child development*, 62(5), 918-929.

Tezcan, S., Ertan, A. E., & Aslan, D. (2003). Beş yaş altı çocuklarda malnütrisyon durumunun değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 23(5), 420-429.

www.jret.org @Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Troutman, B., Moran, T. E., Arndt, S., Johnson, R. F., & Chmielewski, M. (2012). Development of parenting self-efficacy in mothers of infants with high negative emotionality. *Infant Mental Health Journal*, 33(1), 45-54.

Tucker, S., Gross, D., Fogg, L., Delaney, K. & Lapporte, R. (1998). The long-term efficacy of a behavioral parent training intervention for families with 2-years-olds. *Research in Nursing and Health*, 21, 199-210.

Türkmen, A. B., Hüyük, A., Erdem, A. G., Soylu, S., Gezgör, C. K., Uysal, E., ... & Sarıgül, M. D. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Menü Hazırlamaya Yönelik Görüşleri. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 1(1), 13-33.

Ünver, Y. (2004). *5-6 yaş okul öncesi dönem çocukları için geliştirilecek besin gruplarına yönelik beslenme eğitim programlarının çocukların beslenme bilgileri ve davranışlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Ünver, Y. ve Ünüsan, N. (2005). Okul öncesinde beslenme üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 529-551.

Vereecken, C., Rovner, A., & Maes, L. (2010). Associations of parenting styles, parental feeding practices and child characteristics with young children's fruit and vegetable consumption. *Appetite*, 55(3), 589-596.

Viana, V., Sinde, S., & Saxton, J. C. (2008). Children's Eating Behaviour Questionnaire: associations with BMI in Portuguese children. *British Journal of Nutrition*, 100(2), 445-450.

Wardle, J., Sanderson, S., Guthrie, C. A., Rapoport, L., & Plomin, R. (2002). Parental feeding style and the inter-generational transmission of obesity risk. *Obesity research*, 10(6), 453-462.

Weaver, C. M., Shaw, D. S., Dishion, T. J., & Wilson, M. N. (2008). Parenting self-efficacy and problem behavior in children at high risk for early conduct problems: The mediating role of maternal depression. *Infant Behavior and Development*, 31(4), 594-605.

Wood, R. & A, Bandura, (1989). "Social Cognitive Theory Of Organizational Management", *Academy of Management Review*, 14(3), 361-384.

World Health Organization. (2018). *World health statistics 2018: Monitoring health for the SDGs sustainable development goals*. Geneva: World Health Organization.

Yılmazbaş, P., & Gökçay, G. (2018). Çocukluk çağı obezitesi ve önlenmesi. *Çocuk Dergisi* 18(3):103-112